

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 -8611 610
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

25 Ocak 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/6681
CK 58

MUŞ MİLLETVEKİLİ
SAYIN SÜMEYYE BOZ'UN
TBMM 7/6681 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Koza Altın İşletmelerinin, Ağrı'nın Diyadin ilçesi'nde altın rezerv tespit edildiği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) onayı aldığı ve siyanürle maden arama çalışmalarına başladığı basına yansımıştır. Söz konusu maden çalışmaları için 2 milyar 620 milyon 800 bin TL harcanacağı açıklanmıştır.

Ağrı'nın Diyadin ilçesi'nde Mutlu, Kotancı, Oğuluba ve Mollakara köylerinin ortasında yer alacak olan maden sahasında patlatma yapılacağı, siyanür başta olmak üzere yüzlerce ton kimyasal madde kullanılacağı belirtilmiştir. Maden arama çalışmalarının olduğu bölgenin, Van Gölü'ne dökülen Zilan Deresi'ne çok yakın olması ve 1 kilometre uzaklığında Murat Nehri'nin doğup maden sahasının ortasında geçmesinden dolayı su kaynakları açısından ciddi bir risk barındırdığı belirtilmiştir.

722 kilometrelik 5 il'den geçen Alparslan 1 Barajı, Alparslan 2 Barajı ve Hidro Elektrik Santrali (HES), Yukarı Kaleköy Barajı ve HES, Aşağı Kaleköy Barajı ve Hibrit GES, Gözeler HES, Beyhan Barajı ve HES olmak üzere birçok baraj bulunan Murat Nehri, Fırat Nehri'ne ve sonrasında Basra Körfezi'ne ulaşmaktadır. Dolayısıyla su kaynaklarının tehlike altında bulunması çok geniş bir coğrafyada insanların tehlike altında olması anlamına gelmektedir. Murat Nehri, kuraklık tehlikesi ile karşı karşıya iken maden çalışmalarıyla birlikte bölgeye 4 adet siyanür havuzu kurulacağı ve bu sebeple su, toprak ve hava kirliliği yaşanacağı belirtilmiştir. Ayrıca nehrin geçtiği kentlerde su sorunu, yoksulluk ve göç söz konusu iken maden çalışmalarının başlamasıyla birlikte tarım alanlarını tahrip edeceği, dolayısıyla sorunları derinleştireceği ifade edilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Koza Altın İşletmelerinin, Ağrı Diyadin'de maden arama çalışmalarına Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) onayı aldığı doğru mudur? Sırasıyla Ağrı, Muş, Elâzığ, Bingöl bölgesini etkileyecek, ardından Van Gölü, Murat Nehri ve Fırat Nehri gibi su kaynaklarını kirletecek, dolayısıyla Erzincan, Bingöl, Bitlis, Dersim, Diyarbakır, Malatya, Adıyaman, Antep, Urfa ve Van illeri'nde tüm yaşamı tahrip edecek bir çalışmaya Bakanlığınız nasıl ÇED onayı vermiştir?
- 2- Su, toprak ve hava kirliliği, tarım ve hayvancılığı olumsuz etkilemesi, tarım alanlarını yok etmesi tehlikeleri göz önüne alındığında Koza Altın İşletmelerinin, Ağrı Diyadin'de maden arama çalışmalarının nasıl bir kamu yararı bulunmaktadır?
- 3- Birçok ilden geçen ve üzerinde birçok baraj bulunan 722 kilometrelik Murat Nehri'nin, siyanürle maden çalışmaları yapılmasının ardından su kirliliği tehlikesiyle karşı karşıya kalması, geniş bir coğrafyada doğanın tahrip edilmesi ve insanların yaşamına kastetmesine ilişkin Bakanlığınızın girişimleri olacak mıdır?
- 4- Koza Altın İşletmelerinin Diyadin'de siyanürle maden arama çalışmalarının başlatılmasına ilişkin su, toprak ve hava kirliliği, tarım ve hayvancılığı olumsuz

etkilemesi, tarım alanlarını yok etmesi tehlikelerine karşı Bakanlığımızın aldığı ve/veya alacağı önlemler nelerdir?

CEVAPLAR

Ağrı İli'nin Diyadin İlçesi'ne bağlı Mollakara Köyü Mevkii'nde Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yapılması planlanan Mollakara Altın ve Gümüş Açık Ocağı, Cevher Zenginleştirme Tesisi (Yığın Liç Alanı, ADR Ünitesi, Kırma Eleme Tesisi) Revizyon Projesi'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu tek başına Bakanlığımız tarafından incelenmemekte olup; konusunda uzman ve kendi kurum ve kuruluşlarını mevzuatları açısından temsil eden yetkili kişiler tarafından da incelenmektedir. ÇED Raporu'nun değerlendirilmesi inceleme değerlendirme komisyon üyeleri tarafından mevzuat kapsamında yapılmaktadır.

Proje için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na 10.06.2022 tarihinde sunulan Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Başvuru Dosyası kapsamında belirlenen ÇED Alanları, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Etüt Planlama ve Tahsisler Dairesi Bakanlığı görüş yazısında "Murat Nehri'nin ÇED sınırları dışında kalacak şekilde ÇED sınırlarının revize edilmesi gerektiği" bildirilmiş olup, ÇED sınırları bu doğrultuda revize edilmiştir. Toplam ÇED Alanı 483,69 ha'dan 470,56'ha olarak değişmiştir.

Mollakara Revizyon Projesi ÇED Raporu kapsamında; proje alanının mevcut hidrojeolojisi, maden faaliyetleri sırasında etkilenebilecek yeraltı suyu (YAS) kaynaklarının belirlenmesi ve uygulanacak etki değerlendirme analizlerinin temelini oluşturması amacıyla detaylı olarak çalışılmıştır. Saha çalışmaları ile proje alanı çevresindeki su kaynaklarının, su kullanıcılarının ve yerleşim yerlerinin su temin sistemlerinin belirlenmesi, proje ünitelerinin akış aşağısını ve akış yukarısını temsil eden noktalarda izleme/test kuyularının açılması, açılan kuyularda akifer testlerinin gerçekleştirilmesi şeklinde yürütülmüştür.

Bununla birlikte, maden arama faaliyetlerinde siyanür kullanılmamaktadır. Söz konusu proje maden arama faaliyeti olmayıp, maden cevherinin yığın liç yöntemi ile zenginleştirilmesini kapsamaktadır. Sadece altın-gümüş madeni zenginleştirme tesislerinde tüm dünyada uygulanan yöntem olan siyanürle zenginleştirme yer almaktadır. ÇED Raporu'nda bu yöntemle ilgili alınacak önlemlere ve taahhütlere yer verilmiştir.